

منشور سازمان ملل متحد

26 جون 1945

مقدمه

منشور ملل متحد در تاریخ 26 ژوئن 1945 در سانفرانسیسکو در پایان کنفرانس ملل متحد درباره تشکیل يك سازمان بين‌المللي به امضاء رسید و در 24 اکتبر همان سال لازم‌الاجرا گردید.

اساسنامه دیوان بین‌المللی دادگستری جزء لاینفک منشور ملل متحد است. اصلاحات مربوط به مواد 23، 27 و 61 منشور در 17 دسامبر 1963 توسط مجمع عمومی سازمان ملل متحد به تصویب رسید و از 31 اوت 1965 لازم‌الاجرا گردید. اصلاح بیشتری مربوط به ماده 61 در 20 دسامبر 1971 توسط مجمع عمومی به تصویب رسید و در 24 سپتامبر 1973 لازم‌الاجرا گردید. اصلاح ماده 109 نیز که در تاریخ 20 دسامبر 1965 به تصویب مجمع عمومی رسید در 12 ژوئن 1968 لازم‌الاجرا گردید.

با اصلاح ماده 23 منشور، تعداد اعضای شورای امنیت سازمان ملل متحد از 11 به 15 افزایش یافت. ماده اصلاحی 27 مقرر داشته است که تصمیمات شورای امنیت درباره موضوعات مربوط به آئین کار با رای مثبت 9 عضو (سابقاً 7 عضو) و درباره سایر موضوعات با رای مثبت 9 عضو (سابقاً 7 عضو)، از جمله آراء پنج عضو دائم شورای امنیت، اتخاذ شود.

با اصلاح ماده 61، که در 31 اوت 1965 لازم‌الاجرا گردید، تعداد اعضای شورای اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل متحد از 18 به 27 افزایش یافت. اصلاح بعدی در ماده مزبور که از 24 سپتامبر 1973 لازم‌الاجرا شد، تعداد اعضای شورای اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل متحد را از 27 به 54 افزایش داد.

اصلاح ماده 109، که مربوط به بند اول ماده مزبور شد، مقرر می‌دارد که می‌توان يك کنفرانس عمومی توسط دول عضو سازمان ملل متحد در تاریخ و محلی که با دو سوم آراء اعضای مجمع عمومی و رای هر يك از 9 عضو (سابقاً 7 عضو) شورای امنیت تعیین می‌شود تشکیل داد تا در منشور ملل متحد تجدید نظر شود.

بند سوم ماده 109 که مربوط به امکان تشکیل کنفرانسی برای تجدید نظر در منشور ملل متحد در دهمین دوره اجلاس عادی مجمع عمومی است به همان صورت باقی مانده و در اشاره‌ای که «رای هر يك از 7 عضو شورای امنیت» رفته تغییری داده نشده زیرا سال 1955 در دهمین دوره اجلاس عادی مجمع عمومی و در شورای امنیت براساس بند مزبور اقدام شده است.

ما مردم ملل متحد با تصمیم

به محفوظ داشتن نسل‌های آینده از بلاي جنگ که دوبار در مدت يك عمر انسانی افراد بشر را دچار مصائب غیر قابل بیان نموده و با اعلام مجدد ایمان خود به حقوق اساسی بشر و به حیثیت و ارزش شخصیت انسانی و به تساوی حقوق مرد و زن و همچنین بین ملت‌ها اعم از کوچک و بزرگ و ایجاد شرایط لازم برای حفظ عدالت و احترام الزامات ناشی از عهدنامه‌ها و سایر منابع حقوق بین‌المللی و کمک به ترقی اجتماعی و شرایط زندگی بهتر با آزادی بیشتر، و برای نیل به این هدفها

منشور سازمان ملل متحد

26 جون 1945

به رفق و مدارا کردن و زیستن در حال صلح با یکدیگر با یک روحیه حسن همجواری و به متحد ساختن قوای خود برای نگاهداری صلح و امنیت بین‌المللی و به قبول اصول و ایجاد روشهایی که عدم استفاده از نیروهای مسلح را جز در راه منافع مشترک تضمین نماید و به توسل به وسایل و مجاری بین‌المللی برای پیشبرد ترقی اقتصادی و اجتماعی تمام ملل مصمم شده‌ایم که برای تحقق این مقاصد تشریک مساعی نمایی. و در نتیجه دولت‌های متبوع ما توسط نمایندگان خود که در شهر سانفرانسیسکو گرد آمده‌اند و اختیارات تامه آنان ابراز و صحت و اعتبار آن محرز شناخته شده است نسبت به این منشور ملل متحد موافقت حاصل نموده‌اند و بدینوسیله یک سازمان بین‌المللی که موسوم به ملل متحد خواهد بود تاسیس می‌نمایند.

فصل اول – اصول و اهداف عمومی

ماده 1 مقاصد ملل متحد به قرار زیر است:

- 1- حفظ صلح و امنیت بین‌المللی و بدین منظور به عمل آوردن اقدامات دسته جمعی موثر برای جلوگیری و برطرف کردن تهدیدات علیه صلح و متوقف ساختن هرگونه عمل تجاوز یا سایر کارهای ناقض صلح و فراهم آوردن موجبات تعدیل و حل و فصل اختلافات بین‌المللی یا وضعیت‌هایی که ممکن است منجر به نقض صلح گردد با شیوه‌های مسالمت‌آمیز و برطبق اصول عدالت و حقوق بین‌الملل:
  - 2- توسعه روابط دوستانه در بین ملل بر مبنای احترام به اصل تساوی حقوق و خود مختاری ملل و انجام سایر اقدامات مقتضی برای تحکیم صلح جهانی؛
  - 3- حصول همکاری بین‌المللی در حل مسائل بین‌المللی که دارای جنبه‌های اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی یا بشردوستانه است و در پیشبرد و تشویق احترام به حقوق بشر و آزادیهای اساسی برای همگان بدون تمایز از حیث ن.اد – جنس – زبان یا مذهب؛ و
  - 4- بودن مرکزی برای هماهنگ کردن اقداماتی که ملل جهت حصول این هدفهای مشترک معمول می‌دارند.
- ماده 2- سازمان و اعضای آن در تعقیب مقاصد مذکور در ماده اول بر طبق اصول زیر عمل خواهند کرد:
- 1- سازمان بر مبنای اصل تساوی حاکمیت کلیه اعضاء آن قرار دارد.
  - 2- کلیه اعضاء به منظور تضمین حقوق و مزایای ناشی از عضویت تعهداتی را که به موجب این منشور بر عهده گرفته‌اند با حسن نیت انجام خواهند داد.
  - 3- کلیه اعضاء اختلافات بین‌المللی خود را به وسایل مسالمت‌آمیز به طریقی که صلح و امنیت بین‌المللی و عدالت به خطر نیافتد، حل خواهند کرد.
  - 4- کلیه اعضاء در روابط بین‌المللی خود از تهدید به زور یا استفاده از آن علیه تمامیت ارضی یا استقلال سیاسی هر کشوری یا از هر روش دیگری که با مقاصد ملل متحد مابینت داشته باشد خودداری خواهند نمود.
  - 5- کلیه اعضاء در هر اقدامی که سازمان بر طبق این منشور به عمل آورد به سازمان همه‌گونه مساعدت خواهند کرد و از کمک به هر کشوری که سازمان ملل متحد علیه آن اقدام احتیاطی یا قهری به عمل می‌آورد خودداری خواهند نمود.
  - 6- سازمان مراقبت خواهد کرد کشورهایایی که عضو ملل متحد نیستند تا آنجا که برای حفظ صلح و امنیت بین‌المللی ضروری است بر طبق این اصول عمل نمایند.

منشور سازمان ملل متحد

26 جون 1945

7- هيچيك از مقررات مندرج در اين منشور، ملل متحد را مجاز نمي‌دارد در اموري كه ذاتاً جزو صلاحيت داخلي هر كشوري است دخالت نمايد و اعضاء را نيز ملزم نمي‌كند كه چنين موضوعاتي را تابع مقررات اين منشور قرار دهند ليكن اين اصل به اعمال اقدامات قهري پيش‌بيني شده در فصل هفتم لطمه وارد نخواهد آورد.

فصل دوم – عضويت

ماده 3- اعضاءي اصل ملل متحد كشورهايي هستند كه در كنفرانس ملل متحد راجع به سازمان بين‌المللي در سانفرانسيسكو شركت نموده يا قبلاً اعلاميه ملل متحد مورخ اول ژانويه 1942 را امضاء کرده و اين منشور را امضاء و بر طبق ماده 110 تصويب نمايند.

ماده 4-1- ساير كشورهاي شيفته صلح كه تعهدات مندرج در اين منشور را بپذيرند و به نظر و تشخيص سازمان قادر و ماييل به اجراي آن باشند مي‌توانند به عضويت ملل متحد درآيند.

2- قبول هر كشوري كه واجد شرايط مذكور باشد به عضويت ملل متحد منوط به تصميمي است كه مجمع عمومي بنا بر توصيه شوراي امنيت اتخاذ مي‌نمايد.

ماده 5- هر عضو ملل متحد كه از طرف شوراي امنيت بر عليه آن اقدام احتياطي يا قهري به عمل آمده است ممكن است به وسيله مجمع عمومي و بنا بر توصيه شوراي امنيت از اعمال حقوق و مزاياي عضويت معلق گردد. اعمال حقوق و مزاياي مزبور ممكن است به وسيله شوراي امنيت مجدداً برقرار شود.

ماده 6- هر عضو ملل متحد كه در تخطي از اصول مندرج در اين منشور اصرار ورزد ممكن است به وسيله مجمع عمومي بنا بر توصيه شوراي امنيت از سازمان اخراج گردد.

فصل سوم اورگانهای ملل متحد

ماده 7- ارکان اصلي ملل متحد عبارتست از: يك مجمع عمومي، يك شوراي امنيت، يك شوراي اقتصادي و اجتماعي، يك شوراي قيمومت، يك ديوان بين‌المللي دادگستري و يك دبیرخانه.

2- ارکان فرعي كه ضروري تشخيص داده شود ممكن است بر طبق اين منشور تاسيس گردد.

ماده 8- سازمان ملل متحد براي تصدي هر شغلي به هر عنوان تحت شرايط مساوي در ارکان اصلي و فرعي خود هيچگونه محدوديتي در استخدام مردان و زنان بر قرار نخواهد كرد.

فصل چهارم – مجمع عمومي

تركيب

ماده 9-1- مجمع عمومي مركب از كليه اعضاءي ملل متحد خواهد بود.

2- هر عضو بيش از پنج نماينده در مجمع عمومي خواهد داشت.

وظايف و اختيارات

ماده 10- مجمع عمومي مي‌تواند هر مساله يا امري را كه در حدود اين منشور يا مربوط به اختيارات و وظايف هر يك

منشور سازمان ملل متحد

26 جون 1945

- از رکن‌های مقرر در این منشور باشد مورد بحث قرار دهد و جز در مورد مذکور در ماده 12 ممکن است به اعضا سازمان ملل متحد یا به شورای امنیت یا به هر دو درباره هر يك از این مسایل و امور توصیه‌هایی بنماید.
- ماده 11-1- مجمع عمومی می‌تواند اصول کلی همکاری برای حفظ صلح و امنیت بین‌المللی منجمله اصول حام بر خلق سلاح و تنظیم تسلیحات را مورد رسیدگی قرار دهد و ممکن است در مورد اصول مذکور به اعضا، یا به شورای امنیت یا به هر دو توصیه‌هایی بنماید.
- 2- مجمع عمومی می‌تواند هر مساله مربوط به حفظ صلح و امنیت بین‌المللی را که توسط هر يك از اعضا یا شورای امنیت یا بر طبق بند دوم از ماده 35 توسط کشوری که عضو ملل متحد نیست بدان رجوع شده باشد مورد بحث قرار دهد و جز در مورد مقرر در ماده 12 می‌تواند در مورد چنین مسائلی به کشور یا کشورهای مربوط یا به شورای امنیت یا به هر دو توصیه‌هایی بنماید. هر مساله‌ای از این قبیل که اقدام در مورد آن ضروری باشد توسط مجمع عمومی قبل یا بعد از بحث به شورای امنیت ارجاع خواهد گردید.
- 3- مجمع عمومی می‌تواند توجه شورای امنیت را به وضعیت‌هایی که محتمل است صلح و امنیت بین‌المللی را به مخاطره اندازد جلب نماید.
- 4- اختیارات مجمع عمومی که در این ماده ذکر شده است حد کلی شمول ماده 10 را محدود نخواهد کرد.
- ماده 12-1- تازمانیکه شورای امنیت در مورد هر اختلاف یا وضعیت، در حال انجام وظایفی است که در این منشور بدان محول شده است مجمع عمومی در مورد آن اختلاف یا وضعیت هیچگونه توصیه‌ای نخواهد کرد مگر اینکه شورای امنیت چنین تقاضایی بکند.
- 2- دبیر کل ملل متحد با موافقت شورای امنیت، مجمع عمومی را در هر دوره اجلاس از امور مربوط به حفظ صلح و امنیت بین‌المللی که در شورای امنیت مطرح است مطلع خواهد ساخت و به همین نحو بلافاصله پس از ختم رسیدگی شورای امنیت نسبت به امور مربوطه مراتب را به مجمع عمومی و در صورتیکه مجمع عمومی در حال اجلاس نباشد به اعضا اطلاع خواهد داد.
- ماده 13- مجمع عمومی نسبت به امور زیر موجبات انجام مطالعات و صدور توصیه‌هایی را فراهم می‌کند:
- الف- ترویج همکاری بین‌المللی در امور سیاسی و تشویق توسعه تدریجی حقوق بین‌الملل و تدوین آن.
- ب- ترویج همکاری بین‌المللی در رشته‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، آموزشی و بهداشتی و کمک به تحقق حقوق بشر و آزادی‌های اساسی برای همه بدون تبعیض از حیث نژاد، جنس، زبان و مذهب.
- 2- سایر مسئولیت‌ها- وظایف و اختیارات مجمع عمومی در مورد امور مذکور در شق ب بند يك این ماده در فصول نهم و دهم بیان شده است.
- ماده 14- مجمع عمومی با رعایت مقررات ماده 12 می‌تواند برای حل مسالمت‌آمیز هر وضعیتی که به نظر میرسد احتمالاً به رفاه عمومی یا به روابط دوستانه بین‌الملل لطمه زند و منشأ آن هرچه باشد از جمله وضعیت‌هایی که ناشی از نقض مقاصد و اصول ملل متحد به شرح مذکور در این منشور است اقداماتی را توصیه نماید.
- ماده 15-1- مجمع عمومی گزارش‌های سالانه و گزارش‌های مخصوص شورای امنیت را دریافت می‌کند و مورد بررسی قرار می‌دهد گزارش‌های مذکور شامل مشروح اقدامات و تصمیماتی خواهد بود که شورای امنیت برای حفظ صلح و امنیت بین‌المللی به عمل آورده یا اتخاذ کرده است.

منشور سازمان ملل متحد

26 جون 1945

- 2- مجمع عمومي گزارش‌هاي ساير ارکان ملل متحد را دريافت مي‌کند و مورد بررسي قرار مي‌دهد.
- ماده 16- مجمع عمومي وظايفي را که تحت فصول 12 و 13 منشور بدان محول شده منجمله تصويب قراردادهاي قيمومت مناطقي را که سوق الجيشي قلمداد نشده است با توجه به نظام قيمومت بين‌المللي انجام خواهد داد.
- ماده 17-1- مجمع عمومي بودجه سازمان را بررسي و تصويب خواهد کرد.
- 2- مخارج سازمان برحسب سهميه بندي مقرر از طرف مجمع عموم بر عهده اعضاء خواهد بود.
- 3- مجمع عمومي هرگونه ترتيبات مالي و بودجه‌اي را که به موسسات تخصصي منظور در ماده 57 داده شود مورد بررسي و تصويب قرار خواهد داد و بودجه اداري موسسات مذکور را به منظور صدور توصيه به آنها بررسي خواهد نمود.

راي

- ماده 18-1- هر عضو مجمع عمومي داراي يك رای خواهد بود.
- 2- تصميمات مجمع عمومي در مورد مسائل مهم با اکثريت دوسوم از اعضاي حاضر و رای دهنده اتخاذ خواهد شد. موارد زیر از مسائل مهم محسوب مي‌شود: توصيه‌هاي مربوط به حفظ صلح و امنيت بين‌المللي - انتخاب اعضاي حاضر و رای دهنده اتخاذ خواهد شد. موارد زیر از مسائل مهم محسوب مي‌شود: توصيه‌هاي مربوط به حفظ صلح و امنيت بين‌المللي - انتخاب اعضاي غير دائم شوراي امنيت - انتخاب اعضاي شوراي اقتصادي و اجتماعي - انتخاب اعضاي شوراي قيمومت بر طبق شق ((ج)) از بند بک ماده 86 - قبول اعضاي جديد در سازمان ملل متحد - تعليق حقوق و مزايای عضویت - اخراج اعضاء - مسائل راجع به اجراي نظام قيمومت و مسائل مربوط به بودجه.
- 3- تصميمات راجع به ساير امور منجمله تعيين انواع مسائل ديگري که اکثريت دوسوم بايد در آنها رعايت شود با اکثريت اعضاء حاضر و رای دهنده اتخاذ خواهد گرديد.
- ماده 19- هر عضو ملل متحد که پرداخت سهميه مالي آن به سازمان به تاخير افتاده باشد در صورتیکه سهميه عقب افتاده عضو مزبور معادل یا بیشتر از مبلغ سهميه مربوط برای دو سال قبل به طور کامل باشد در مجمع عمومي حق رای نخواهد داشت. معذک اگر مجمع عمومي تشخيص دهد که قصور در پرداخت ناشي از شرايطي است که از حيطه اختيار عضو مزبور خارج است مي‌تواند به چنين عضوي اجازه دهد که در رای شرکت کند.

آئين کار

- ماده 20- مجمع عمومي منظمأ دوره‌هاي اجلاس سالانه و در صورت اقتضاء اجلاس‌هاي فوق‌العاده خواهد داشت. اجلاس‌هاي فوق‌العاده به دعوت دبیرکل بنا به درخواست شوراي امنيت یا اکثريت اعضاي ملل خواهد بود.
- ماده 21- مجمع عمومي آئين‌نامه داخلي خود را تنظيم مي‌کند. مجمع مزبور برای هر دوره اجلاس رئيس خود را انتخاب مي‌کند.
- ماده 22- مجمع عمومي برای اجراي وظايف خد مي‌تواند آنگونه ارکان فرعي را که ضروري تشخيص دهد تاسيس نمايد.

فصل پنجم - شوراي امنيت

منشور سازمان ملل متحد

26 جون 1945

ترکیب

ماده 23-1- شورای امنیت مرکب است از پانزده عضو سازمان ملل متحد. جمهوری چین - فرانسه - اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی (فدراسیون روسیه) - بریتانیای کبیر و ایرلند شمالی و ایالات متحده امریکا اعضاء دائم شورای امنیت هستند. مجمع عمومی ده عضو دیگر سازمان را بالاخص باتوجه به شرکت اعضاء سازمان ملل متحد در حفظ صلح و امنیت بین‌المللی و سایر هدفهای سازمان در درجه اول و همچنین با توجه به تقسیم عادلانه جغرافیایی به عنوان اعضاء غیر دائم شورای امنیت انتخاب می‌نماید.

2- اعضاء غیر دائم شورای امنیت برای یکدوره دوساله انتخاب می‌گردند. معذک در نخستین انتخاب اعضاء غیر دائم پس از افزایش عده اعضاء شورای امنیت از یازده به پانزده دو عضو از چهار عضو اضافه شده برای یک دوره یکساله انتخاب می‌شوند.

عضوی که خارج می‌گردد بلافاصله قابل تجدید انتخاب نخواهد بود.

3- هر عضو شورای امنیت یک نماینده در آن شورا خواهد داشت.

وظایف و اختیارات

ماده 24-1- به منظور تامین اقدام سریع و موثر از طرف ملل متحد اعضاء آن مسئولیت اولیه حفظ صلح و امنیت بین‌المللی را به شورای امنیت واگذار می‌نمایند و موافقت می‌کنند که شورای امنیت در اجرای وظایفی که به موجب این مسئولیت بر عهده دارد از طرف آنها اقدام نماید.

2- شورای امنیت در اجرای این وظایف بر طبق مقاصد و اصول ملل متحد عمل می‌کند. اختیارات مخصوصی که برای انجام وظایف مذکور به شورای امنیت واگذار گردیده در فصول 6-7-8 و 12 بیان شده است.

3- شورای امنیت گزارش‌های سالانه و در صورت اقتضا گزارش‌های مخصوص برای بررسی به مجمع عمومی تقدیم می‌دارد.

ماده 25- اعضاء ملل متحد موافقت می‌نمایند که تصمیمات شورای امنیت را بر طبق این منشور قبول و اجرا نمایند.

ماده 26- به منظور کمک به استقرار و حفظ صلح و امنیت بین‌المللی به وسیله به کار بردن تدابیری جهت صرف حداقل منابع انسانی و اقتصادی جهان برای تسلیحات، شورای امنیت مکلف است با کمک کمیته ستاد نظامی مذکور در ماده 47 طرح‌هایی برای وضع اصول تنظیم تسلیحات تهیه و به اعضاء ملل متحد تقدیم نماید.

رای

ماده 27-1- هر عضو شورای امنیت دارای یک رای است.

2- تصمیمات شورای امنیت راجع به مسائل مربوط به آئین‌کار با رای نه (9) عضو اتخاذ می‌شود.

3- تصمیمات شورای امنیت راجع به سایر مسائل با رای مثبت نه (9) عضو که شامل آراء تمام اعضاء دائم باشد اتخاذ می‌گردد به این شرط که در مورد تصمیماتی که به موجب مندرجات فصل ششم و بند سوم از ماده 52 اتخاذ می‌شود طرف دعوی از دادن رای خودداری نماید:

آئین‌کار

ماده 28-1- شورای امنیت به نحوی تشکیل خواهد شد که بتواند دائماً قادر به انجام وظایف خود باشد و بدین منظور هر یک از اعضاء شورای امنیت در کلیه اوقات نماینده‌ای در مقر سازمان خواهد داشت.

منشور سازمان ملل متحد

26 جون 1945

- 2- شوراي امنيت جلساتي به فواصل معين خواهد داشت و هر يك از اعضاي شورا در صورتيكه مایل باشد مي تواند توسط يكي از اعضاي دولت خود يا نمايندهاي كه مخصوصاً بدین منظور تعيين گردیده است در آن جلسات شركت جوید.
- 3- شوراي امنيت مي تواند جلسات خود را در جاهاي غير از مقر سازمان كه براي تسهيل انجام وظائف خود مناسب بداند تشكيل دهد.
- ماده 29- شورا يامنيت مي تواند آنگونه از ارکان فرعي را كه براي انجام وظائف خود لازم بداند تاسيس نمايد.
- ماده 30- شوراي امنيت آئين نامه داخلي خود را كه از جمله مشتمل بر ترتيب انتخاب شورا باشد تنظيم مي كند.
- ماده 31- هر عضو مللمتحد كه عضو شوراي امنيت نيست مي تواند بدون حق راي در مذاكرات مربوط به هر مسئله اي كه در شوراي امنيت مطرح است در هر مورد كه شوراي امنيت مسائل مزبور را در منافع آن عضو مخصوصاً موثر بداند شركت كند.
- ماده 32- هر عضو ملل متحد كه عضو شوراي امنيت نيست يا هر كشوري كه در ملل متحد عضویت ندارد هرگاه طرف اختلافي باشد كه در شوراي امنيت تحت رسيدگي است دعوت خواهد شد كه بدون حق راي در مذاكرات مربوط به اختلاف مزبور شركت نمايد. شوراي امنيت شرايطي را كه براي شركت كشوري كه عضو ملل متحد نيست عادلانه مي داند وضع خواهد نمود.
- فصل ششم - حل و فصل مسالمت آميز اختلافات
- ماده 33-1- طرفين هر اختلاف كه ادامه آن متحمل است حفظ صلح و امنيت بين المللي را به خطر اندازد بايد قبل از هر چيز از طريق مذاكره - ميانجیگری - سازش - داوري - رسيدگي قضايي و توسل به موسسات يا ترتيبات منطقه اي يا ساير وسائل مسالمت آميز بنابه انتخاب خود راه حل آن را جستجو نمايند.
- 2- شوراي امنيت در صورت اقتضا از طرفين اختلاف خواهد خواست كه اختلافات خود را با شيوه هاي مزبور حل و فصل نمايند.
- ماده 34- شوراي امنيت مي تواند هر اختلاف يا وضعيتي را كه ممكن است منجر به يك اصطكاك بين المللي گردد يا اختلافي ايجاد نمايد مورد رسيدگي قرار دهد بدین منظور كه تعيين نمايد آیا محتمل است ادامه اختلاف يا وضعيت مزبور حفظ صلح و امنيت بين المللي را به خطر بياندازد.
- ماده 35-1- هر عضو ملل متحد مي تواند توجه شوراي امنيت يا مجمع عمومي را به هر اختلاف يا وضعيتي از آنگونه كه در ماده 34 بدان اشاره شده است جلب نمايد.
- 2- هر كشوري كه عضو ملل متحد نيست مي تواند توجه شوراي امنيت يا مجمع عمومي را به اختلافي كه خود در آن درگير است جلب نمايد مشروط بر اينكه در مورد اختلاف مزبور قبلاً تعهدات مربوط به حل و فصل مسالمت آميز مقرر در اين منشور را قبول نمايد.
- 3- اقدامات مجمع عمومي در خصوص اموري كه به موجب اين ماده توجه مجمع بدان معطوف مي گردد تابع مقررات مواد 11 و 12 است.
- ماده 36-1- شوراي امنيت مي تواند در هر مرحله از اختلافي از آنگونه كه در ماده 33 بدان اشاره شده است يا در هر

منشور سازمان ملل متحد

26 جون 1945

وضعیت شبیه به آن، روشها یا ترتیب‌های حل و فصل مناسب توسعه نماید.

2- شورای امنیت ملزم است روشهایی را که طرفین دعوی خود قبلاً برای حل و فصل اختلاف قبول کرده‌اند مورد توجه قرار دهد.

3- شورای امنیت در توصیه‌هایی که به موجب این ماده می‌کند باید همچنین در نظر داشته باشد که اختلافات قضایی باید بطور کلی توسط طرفین دعوی بر طبق مقررات اساسنامه دیوان بین‌المللی دادگستری به دیوان مزبور رجوع گردد.

ماده 37-1- در صورتیکه طرفهای اختلافی از آنگونه که در ماده 33 بدان اشاره شده است نتوانند آن را به وسایل مذکور در ماده مزبور حل و فصل کنند باید آن را به شورای امنیت ارجاع نمایند.

2- هرگاه شورای امنیت تشخیص دهد که دوام یک اختلاف در واقع محتمل است حفظ صلح و امنیت بین‌المللی را به خطر اندازد باید تصمیم بگیرد که بر طبق ماده 36 عمل کند یا شرایطی را که برای حل و فصل مناسب تشخیص می‌دهد توصیه نماید.

ماده 38- در صورتیکه کلیه طرفهای هر اختلاف درخواست نمایند، شورای امنیت می‌تواند به منظور حل مسالمت‌آمیز اختلاف مزبور به طرفهای اختلاف توصیه‌هایی بنماید بدون اینکه به این ترتیب به مقررات مواد 33 الی 37 لطمه‌ای وارد آید.

فصل هفتم - اقدام در موارد تهدید علیه صلح - نقض صلح و اعمال تجاوز

ماده 39- شورای امنیت وجود هرگونه تهدید علیه صلح - نقض صلح - یا عمل تجاوز را احراز و توصیه‌هایی خواهد نمود یا تصمیم خواهد گرفت که برای حفظ یا اعاده صلح و امنیت بین‌المللی به چه اقداماتی برطبق مواد 41 و 42 باید مبادرت شود.

ماده 40- به منظور جلوگیری از وخامت وضعیت، شورای امنیت می‌تواند قبل از آنکه بر طبق ماده 39 توصیه‌هایی بنماید یا درباره اقداماتی که باید معمول گردد تصمیم بگیرد. از طرفهای ذینفع بخواهد اقدامات موقتی را که شورای امنیت ضروری یا مطلوب تشخیص می‌دهد انجام دهند. اقدامات موقتی مذکور به حقوق یا ادعاهای موقعتی طرفهای ذینفع لطمه‌ای وارد نخواهد کرد شورای امنیت تخلف در اجرای اقدامات موقتی را چنانکه باید و شاید در نظر خواهد گرفت.

ماده 41- شورای امنیت می‌تواند تصمیم بگیرد که برای اجرای تصمیمات آن شورا مبادرت به چه اقداماتی که متضمن به کارگیری نیوری مسلح نباشد لازم است و می‌تواند از اعضای ملل متحد بخواهد که به این قبیل اقدامات مبادرت ورزند این اقدامات ممکن است شامل متوقف ساختن تمام یا قسمتی از روابط اقتصادی و ارتباطات راه‌آهن - دریایی - هوایی - پستی - تلگرافی - رادیویی و سایر وسائل ارتباطی و قطع روابط سیاسی باشد.

ماده 42- در صورتیکه شورای امنیت تشخیص دهد که اقدامات پیش‌بینی شده در ماده 41 کافی نخواهد بود یا ثابت شده باشد که کافی نیست می‌تواند به وسیله نیروهای هوایی - دریایی یا زمینی به اقدامی که برای حفظ یا اعاده صلح و امنیت بین‌المللی ضروری است مبادرت کند. این اقدام ممکن است مشتمل بر تظاهرات و محاصره و سایر عملیات نیروهای هوایی - دریایی یا زمینی اعضای ملل متحد باشد.

منشور سازمان ملل متحد

26 جون 1945

- ماده 43-1- کلیه اعضای ملل متحد به منظور شرکت در حفظ صلح و امنیت بین‌المللی متعهد می‌شوند که نیروهای مسلح و تسهیلات منجمله حق عبور لازم برای حفظ صلح و امنیت بین‌المللی را بنابه درخواست شورای امنیت و بر طبق موافقتنامه یا موافقت‌های خاص در اختیار آن شورا قرار دهند.
- 2- موافقتنامه یا موافقتنامه‌های مذکور تعداد و نوع نیروها، درجه آمادگی و قرارگاه عمومی آنها و ماهیت تسهیلات و کمک‌هایی را که باید ارائه گردد، معین می‌نماید.
- 3- مذاکرات مربوط به موافقتنامه یا موافقتنامه‌های مزبور به ابتکار شورای امنیت هرچه زودتر صورت خواهد گرفت. این موافقتنامه‌ها بین‌شورای امنیت و اعضاء یا بین شورای امنیت و گروه‌هایی از اعضا منعقد خواهد گردید و کشورهای امضا کننده باید آن را بر طبق مقررات قوانین اساسی خود تصویب نمایند.
- ماده 44- هرگاه شورای امنیت تصمیم به استفاده نیرو بگیرد قبل از آنکه از عضوی که در شورا نماینده ندارد درخواست تدارک نیروهای مسلح برای انجام تعهدات متقبله به موجب ماده 43 بنماید، باید عضو مزبور را در صورت تمایل خود آن عضو به شرکت در تصمیمات شورای امنیت مربوط به استفاده از قسمت‌هایی از نیروهای مسلح آن عضو دعوت نماید.
- ماده 45- برای اینکه سازمان ملل متحد قادر به انجام اقدامات فوری نظامی باشد اعضاء باید قسمتهایی از نیروی هوایی خود را به طوریکه قابل استفاده فوری برای عملیات اجرایی دسته جمعی بین‌المللی باشد، آماده نگهدارند. مقدار و درجه آمادگی این قسمتها و طرحهای عملیات دسته جمعی آنان در حدود مقرر در موافقتنامه یا موافقتنامه‌های مخصوص اشاره شده در ماده 43 توسط شورای امنیت و با کمیته ستاد نظامی تعیین خواهد شد.
- ماده 46- طرحهای به کارگیری نیروی مسلح را شورای امنیت با کمک کمیته ستاد نظامی تنظیم می‌کند.
- ماده 47-1- برای راهنمایی و کمک به شورای امنیت درباره کلیه مسائل مربوط به نیازمندیهای نظامی شورای امنیت برای حفظ صلح و امنیت بین‌المللی و همچنین برای به کارگیری و فرماندهی نیروهای مسلحی که در اختیار شورا قرار داده شده و تنظیم تسلیحات و خلع سلاح احتمالی يك کمیته ستاد نظامی تاسیس می‌شود.
- 2- کمیته ستاد نظامی مرکب خواهد بود از روسای ستاد اعضای دائم شورا ي امنیت یا نمایندگان آنها هرگاه حسن اجرای وظایف کمیته ستاد نظامی شرکت عضوی از اعضای ملل متحد را که در کمیته نماینده دائم ندارد ایجاد نماید آن عضو از طرف کمیته ستاد نظامی برای شرکت در کارها دعوت خواهد شد.
- 3- کمیته ستاد نظامی تحت نظر شورای امنیت مسنول هدایت سوق‌الجیشی هر يك از نیروهای مسلحی که در اختیار شورا قرار داده شده خواهد بود. موضوعات مربوط به فرماندهی اینگونه نیروها بعداً ترتیب داده خواهد شد.
- 5- کمیته ستاد نظامی می‌تواند با اجازه شورای امنیت و پس از مشورت با سازمانهای منطقه‌ای مناسب کمیته‌های فرعی منطقه‌ای تاسیس نماید.
- ماده 48-1- برای اجرای تصمیمات شورای امنیت جهت حفظ صلح و امنیت بین‌المللی همه یا بعضی از اعضای ملل متحد به تشخیص شورای امنیت اقدام لازم معمول خواهند داشت.
- 2- اعضای ملل متحد مستقیماً و به وسیله اقدامات خود در سازمانهای بین‌المللی مربوط که عضو آن هستند تصمیمات مذکور را اجرا خواهند کرد.
- ماده 49- اعضای ملل متحد در دادن کمک متقابل به یکدیگر برای اجرای تصمیمات متخذة از طرف شورای امنیت

منشور سازمان ملل متحد

26 جون 1945

تشریح مساعي خواهند کرد.

ماده 50- هرگاه شوراي امنيت اقدامات احتياطي يا قهري عليه كشوري معمول دارد هر كشور ديگر كه خود را مواجه با مشكلات اقتصادي خاصي ناشي از اجراي آن اقدامات بيباد اعم از اينكه عضو ملل متحد باشد يا نه حق خواهد داشت در مورد حل آن مشكلات با شوراي امنيت مشورت نمايد.

ماده 51- در صورت وقوع جمله مسلحانه عليه يك عضو ملل متحد تا زمانيكه شوراي امنيت اقدام لازم براي حفظ صلح و امنيت بين‌المللي را به عمل آورد هيچيك از مقررات اين منشور به حق ذاتي دفاع از خود خواه فردي يا دسته جمعي لطمه‌اي وارد نخواهد كرد. اعضا بايد اقداماتي را كه در اعمال اين حق دفاع از خود به عمل مي‌آورند فوراً به شوراي امنيت گزارش دهند. اين اقدامات به هيچ وجه در اختيار و مسئوليتي كه شوراي امنيت بر طبق اين منشور دارد و به موجب آن براي حفظ و اعاده صلح و امنيت بين‌المللي و در هر موقع كه ضروري تشخيص دهد اقدام لازم به عمل خواهد آورد تاثيري نخواهد داشت.

فصل هشتم - قراردادهاي منطقه‌اي

ماده 52-1- هيچيك از مقررات اين منشور مانع وجود قراردادهاي يا موسسات منطقه‌اي براي انجام امور مربوط به حفظ صلح و امنيت بين‌المللي كه متناسب براي اقدامات منطقه‌اي باشد ليست مشروط بر اينكه اينگونه قراردادها يا موسسات و فعاليتهاي آنها با مقاصد و اصول ملل متحد سازگار باشد.

2- اعضاي ملل متحد كه چنين قراردادهاي را منعقد مي‌نمايند يا چنين موسساتي را تاسيس مي‌كنند هرگونه كوششي را براي حل و فصل مسالمت‌آميز اختلافات محلي از طريق اين قراردادها يا موسسات منطقه‌اي قبل از مراجعه به شوراي امنيت به كار خواهند برد.

3- شوراي امنيت توسعه حل و فصل مسالمت‌آميز اختلافات محلي را از طريق چنين قراردادها يا موسسات منطقه‌اي چه به ابتكار كشورهاي ذينفع و چه با ارجاع از طرف شوراي امنيت تشويق مي‌نمايد.

4- اين ماده به هيچ وجه لطمه‌اي به اجراي مواد 34 و 35 نخواهد زد.

ماده 53-1- شوراي امنيت در موارد مقتضي از چنين قراردادها يا موسسات منطقه‌اي براي عمليات اجرايي تحت اختيار خود استفاده خواهد كرد. ولي هيچگونه عمليات اجرايي به موجب قراردادهاي منطقه‌اي يا توسط موسسات منطقه‌اي بدون اجازه شوراي امنيت صورت نخواهد گرفت. اقداماتي كه در اجراي ماده 107 يا به موجب قراردادهاي منطقه‌اي بر عليه هر كشور دشمن به شرحي كه در بند دوم اين ماده تعريف شده است يا بر عليه تجديد سياست تجاوزكارانه از طرف چنين كشوري انجام مي‌شود تا زمانيكه سازمان ملل متحد بنا بر درخواست كشورهاي ذينفع مسئوليت جلوگیری از تجاوزات بيشتر چنين كشوري را به عهده گيرد از اين قاعده مستثني است.

2- عبارت ((كشور دشمن)) كه در بند اول اين ماده استفاده شده است شامل هر كشوري مي‌شود كه در طي جنگ جهاني دوم دشمن هر يك از امضاكنندگان اين منشور بوده است.

ماده 54- فعاليتهايي كه به موجب قراردادهاي منطقه‌اي يا به وسيله موسسات منطقه‌اي براي حفظ صلح و امنيت بين‌المللي انجام مي‌گيرد يا مورد نظر است بايد در همه مواقع به طور كامل به اطلاع شوراي امنيت برسد.

منشور سازمان ملل متحد

26 جون 1945

فصل نهم - همکاری اقتصادی و اجتماعی بین‌المللی

ماده 55- باتوجه به ضرورت ایجاد شرایط ثبات و رفاه برای تامین روابط مسالمت‌آمیز و دوستانه بین‌الملل براساس احترام به اصل تساوی حقوق و خودمختاری ملل، سازمان ملل متحد امور زیر را تشویق خواهد کرد.
الف- بالا بردن سطح زندگی، فراهم ساختن کار برای حصول شرایط ترقی و توسعه در نظام اقتصادی و اجتماعی؛
ب- حل مسائل بین‌الملل اقتصادی - اجتماعی - بهداشتی و مسائل مربوط به آنها و همکاری بین‌المللی فرهنگی و آموزش؛ و

ج- احترام جهانی و موثر حقوق بشر و آزادیهای اساسی برای همه بدون تبعیض از حیث نژاد - جنس و زبان یا مذهب.

ماده 56- کلیه اعضا متعهد می‌شوند که برای نیل به مقاصد مذکور در ماده 55 در همکاری با سازمان ملل متحد اقدامات فردی یا دسته جمعی معمول دارند.

ماده 57-1- موسسات تخصصی مختلف که به موجب موافقتنامه بین کشورها تاسیس و بر طبق اساسنامه‌های خود در زمینه‌های اقتصادی - اجتماعی - فرهنگی - آموزشی - بهداشتی و سایر رشته‌های مرتبط دارای مسئولیتهای وسیع بین‌المللی هستند بر طبق مقررات ماده 63 وابسته به سازمان ملل متحد خواهند شد.

2- موسساتی که اینگونه وابسته به ملل متحد می‌شوند از این پس به عنوان موسسات تخصصی ذکر خواهند شد.

ماده 58- سازمان برای هماهنگ کردن برنامه‌ها و فعالیت‌های موسسات تخصصی توصیه‌هایی خواهد کرد.

ماده 59- سازمان در صورت اقتضا موجبات مذاکرات بین کشورهای ذینفع را برای ایجاد هرگونه موسسات تخصصی جدیدی که برای نیل به مقاصد مذکور در ماده 55 ضروری باشد فراهم می‌کند.

ماده 60- مسئولیت اجرای وظایف سازمان که در این فصل مقرر است بر عهده مجمع عمومی و تحت نظر مجمع

عمومی به عهده شورای اقتصادی و اجتماعی است که بدین منظور دارای اختیارات مذکور در فصل ده است.

فصل دهم - شورای اقتصادی و اجتماعی

ماده 61-1- شورای اقتصادی و اجتماعی مرکب از 54 عضو ملل متحد خواهد بود که توسط مجمع عمومی انتخاب می‌شوند.

2- با رعایت مقررات بند سوم همه ساله هیجده (18) عضو شورای اقتصادی و اجتماعی برای مدت سه سال انتخاب می‌شوند. عضوی که خارج می‌گردد قابل انتخاب مجدد است.

3- در نخستین انتخاب پس از افزایش اعضای شورای اقتصادی و اجتماعی از 27 به 54 علاوه بر اعضای که به جای نه عضوی که دوره خدمتشان پایان یافته انتخاب می‌شوند 27 عضو جدید انتخاب خواهند شد. دوره خدمت نه عضو از این 27 عضو اضافی پس از يك سال و نه عضو دیگر در پایان سال دوم به نحوی که از طرف مجمع ملی مقرر می‌شود خاتمه می‌یابد.

وظایف و اختیارات

ماده 62-1- شورای اقتصادی و اجتماعی می‌تواند مطالعات و گزارش‌هایی درباره مسائل بین‌المللی مربوط به امور

منشور سازمان ملل متحد

26 جون 1945

اقتصادي - اجتماعي - فرهنگي - آموزشي بهداشتي و ساير امور مربوط انجام داده يا تهيه نمايد يا موجبات انجام يا تهيه آن را فراهم آورد و در مورد اينگونه امور به مجمع عمومي و اعضاي ملل متحد و موسسات تخصصي مربوط توصيه هايي بنمايد.

2- شوراي اقتصادي و اجتماعي مي تواند به منظور تشويق احترام واقعي حقوق بشر و آزاديهاي اساسي براي همه توصيه هايي بنمايد.

3- شوراي اقتصادي و اجتماعي مي تواند در خصوص اموري كه در صلاحيت آن قرار دارد پيشنويس مقاله نامه هايي براي تقديم به مجمع عمومي تهيه نمايد.

4- شوراي اقتصادي و اجتماعي مي تواند در خصوص مسائلي كه در صلاحيت آن قرار دارد كنفرانسهاي بين المللي بر طبق قواعد مقرر از طرف ملل متحد ترتيب دهد.

ماده 63-1- شوراي اقتصادي و اجتماعي مي تواند با هريك از موسسات تخصصي مذكور در ماده 57 قراردادهاي منعقد كند و شرايطي را كه به موجب آن موسسه مربوطه وابسته به ملل متحد خواهد گرديد معين نمايد. اينگونه قراردادها بايد به تصويب مجمع عمومي برسد.

2- شوراي اقتصادي و اجتماعي مي تواند از طريق مشاوره با موسسات تخصصي و توصيه به آنها و توصيه به مجمع عمومي و اعضاي ملل متحد فعاليتهاي موسسات تخصصي را هماهنگ سازد.

ماده 64-1- شوراي اقتصادي و اجتماعي مي تواند براي بدست آوردن گزارش هاي منظم موسسات تخصصي اقدامات مقتضي به عمل آورد. شوراي اقتصادي و اجتماعي مي تواند براي بدست آوردن گزارش هايي در خصوص اقداماتي كه براي اجراي توصيه هاي خود و توصيه هايي كه توسط مجمع عمومي راجع به امور داخل در صلاحيت شورا به عمل آمده است با اعضاي ملل متحد و موسسات تخصصي ترتيباتي بدهد.

2- شوراي اقتصادي و اجتماعي مي تواند ملاحظات خود را درباره اين گزارشها به مجمع عمومي بفرستد.

ماده 65- شوراي اقتصادي و اجتماعي مي تواند اطلاعاتي در اختيار شوراي امنيت قرار دهد و به درخواست شوراي امنيت به آن شورا كمك كند.

ماده 66-1- شوراي اقتصادي و اجتماعي در اجراي توصيه هاي مجمع عمومي وظيفي را كه در حيطه صلاحيت آن شورا است انجام مي دهد.

2- شوراي اقتصادي و اجتماعي مي تواند با تصويب مجمع عمومي خدماتي را كه اعضاي ملل متحد و موسسات تخصصي از آن شورا بخواهند انجام دهد.

3- شوراي اقتصادي و اجتماعي وظيفي ديگري را كه در قسمتهاي ديگر اين منشور به عهده آن واگذار شده است يا ممكن است توسط مجمع عمومي بدان محول شود انجام مي دهد.

راي

ماده 67-1- هر عضو شوراي اقتصادي و اجتماعي داراي يك راي خواهد بود.

2- تصويب شوراي اقتصادي و اجتماعي با اكثريت آراء اعضاي حاضر و راي دهنده گرفته مي شود.

آئين كار

ماده 68- شوراي اقتصادي و اجتماعي كميسيونهايي براي مسائل اقتصادي و اجتماعي و ترويج حقوق بشر همچنين

منشور سازمان ملل متحد

26 جون 1945

هرگونه کمیسیون‌های دیگری که برای اجرای وظایفش ضروری باشد تاسیس می‌کند.

ماده 69- شورای اقتصادی و اجتماعی کمیسیون‌هایی برای مسائل اقتصادی و اجتماعی و ترویج حقوق بشر همچنین

هرگونه کمیسیون‌های دیگری که برای اجرای وظایفش ضروری باشد تاسیس می‌کند.

ماده 69- شورای اقتصادی و اجتماعی از هر یک از اعضای ملل متحد برای شرکت در مذاکرات مربوط به هر

موضوعی که آن عضو به نحو خاصی در آن ذینفع است دعوت خواهد کرد بدون آنکه عضو مزبور حق رای داشته باشد.

ماده 70- شورای اقتصادی و اجتماعی می‌تواند ترتیباتی بدهد که نمایندگان موسسات تخصصی بدون حق رای در

مذاکرات شورا و کمیسیون‌هایی که توسط آن تاسیس می‌گردند و همچنین نمایندگان خود شورا در مذاکرات موسسات تخصصی شرکت جویند.

ماده 71- شورای اقتصادی و اجتماعی می‌تواند برای مشاوره با سازمان‌های غیر دولتی که به امور در حیطه صلاحیت

شورا اشتغال دارند هرگونه تدابیر مناسب اتخاذ نماید. این ترتیبات ممکن است درباره سازمان‌های بین‌المللی در جایی

که اقتضا نماید، درباره سازمان‌های ملی پس از مشورت با عضو ذینفع ملل متحد اعمال گردد.

ماده 72-1- شورای اقتصادی و اجتماعی آیین‌نامه داخلی خود را تنظیم می‌نماید و در آن طرز انتخاب رئیس شورا را معین می‌کند.

2- شورای اقتصادی و اجتماعی در مواقع لازم بر طبق آیین‌نامه داخلی خود تشکیل جلسه می‌دهد. آیین‌نامه مزبور

شامل مقررات مربوط به تشکیل جلسات به درخواست اکثریت اعضای شورا خواهد بود.

فصل یازدهم - اعلامیه راجع به سرزمین‌های غیر خودمختار

ماده 73- اعضای ملل متحد که مسئولیت اداره سرزمین‌هایی را که مردم آن هنوز به درجه کامل حکومت خودمختاری

نایل نشده‌اند بر عهده دارند یا بعهده می‌گیرند اصل اولویت منافع سکنه این سرزمین‌ها را به رسمیت می‌شناسند و تعهد

پیشبرد رفاه سکنه این سرزمین‌ها را به انتها درجه و در حدود اصول مربوط به صلح و امنیت بین‌المللی به شرح مقرر

در این منشور به عنوان یک مأموریت مقدس قبول نموده و برای این منظور متقبل می‌شوند که:

الف- با توجه به فرهنگ سکنه مربوطه پیشرفت سیاسی - اقتصادی - اجتماعی و آموزشی آنان را تامین نمایند.

رفتارشان با سکنه مزبور عادلانه بوده و از آنان در مقابل اجحافات حمایت نمایند؛

ب- حکومت خودمختاری را توسعه دهند - آمار سیاسی سکنه را رعایت نمایند و برطبق اوضاع و احوال خاص هر

سرزمین و مردم آن و بنابر مدارج مختلف پیشرفتشان آنان را در توسعه تدریجی موسسات سیاسی آزاد یاری کنند؛

ج- در تحکیم صلح و امنیت بین‌المللی بکوشند؛

د- اقدامات سازنده توسعه‌ای را ترویج نمایند و به منظور آنکه عملاً به مقاصد اجتماعی - اقتصادی و علمی مذکور در

این ماده نائل شوند پژوهش‌های علمی را تشویق نمایند و با یکدیگر در مواقع و موارد مقتضی با سازمان‌های بین‌المللی

تخصصی همکاری کنند؛

ه- جز در مواردیکه مقتضیات امنیت و ملاحظات ناشی از قوانین اساسی ایجاب نماید آمار و سایر اطلاعاتی را که

دارای جنبه فنی و مربوط به شرایط اقتصادی - اجتماعی و آموزشی سرزمین‌هایی است که هر یک مسنول آن هستند

منشور سازمان ملل متحد

26 جون 1945

غير از سرزمينهاي مشمول مقررات فصول 12 و 13 جهت اطلاع مرتباً براي دبير كل ملل متحد بفرستند.
ماده 74- اعضاي سازمان ملل متحد همچنين موافقت مي‌كنند كه خط مشي آنها چه در سرزمينهاي مشمول مقررات اين فصل و چه در قلمر خاك اصلي خود آنها در امور اجتماعي، اقتصادي و تجارتي با رعايت ملاحظات لازم از حيث منافع و رفاه ساير نقاط جهان بر اساس اصل كلي حسن همجواري استوار باشد.

فصل دوازدهم - نظام قيمومت بين‌المللي

ماده 75- سازمان ملل متحد تحت نظر خود يك نظام بين‌المللي قيمومت براي اداره و سرپرستي سرزمينهاي كه ممكن است به موجب موافقت‌نامه‌هاي خاص بعداً تحت اداره آن قرار گيرد برقرار مي‌نمايد اين سرزمينها از اين پس به نام (سرزمينهاي تحت قيمومت) خوانده خواهد شد.

ماده 76- هدفهاي اساسي نظام قيمومت بر طبق مقاصد ملل متحد به شرح مندرج در ماده يك اين منشور عبارتست از:
الف- پيشبرد تحكيم صلح و امنيت بين‌المللي؛

ب- كمك به پيشرفت سياسي - اقتصادي - اجتماعي و آموزشي سكنه سرزمينهاي تحت قيمومت و پيشبرد تدريجي آنان بسوي حكومت خودمختاري يا استقلال بر حسب اقتضاء با توجه به اوضاع و احوال خاص هر سرزمين، مردم آن و تمايلات مردم مزبور كه به نحو آزادانه ابراز شده باشد و برطبق مقرراتي كه ممكن است در هر قرارداد قيمومت پيش‌بيني شده باشد؛

ج- تشويق احترام به حقوق بشر و آزاديهاي اساسي براي همه بدون تمايز از حيث نژاد - جنس - زبان يا مذهب و تشويق شناسايي اين معني كه ملل جهان به يكدگر نياز مند هستند؛

د- تامين رفتار يكسان در امور اجتماعي - اقتصادي و تجاري براي تمام اعضاي ملل متحد و اتباع آنها و همچنين رفتار يكسان در اجراي عدالت براي اتباع مزبور بدون آنكه به حصول هدفهاي مذكور خللي وارد شود و با رعايت مقررات ماده 80.

ماده 77-1- نظام قيمومت شامل سرزمينهاي مي‌شود كه در رديفهاي ذيل قرار دارند و ممكن است به موجب قراردادهاي قيمومت تحت اين نظام درآيند:

الف- سرزمينهاي كه اكنون تحت وصايت هستند.

ب- سرزمينهاي كه ممكن است در نتيجه جنگ جهاني دوم از كشورهاي دشمن مجزا گردد.

2- سرزمينهاي كه به ميل و اراده كشورهاي مسئول اداره آنها تحت اين نظام قرار داده شود.

3- به موجب يك موافقتنامه بعدي تعيين خواهد شد كه چه سرزمينهاي از رديفهاي سابق الذكر با چه شرايطي تحت نظام قيمومت در خواهد آمد.

ماده 78- نظام قيمومت شامل سرزمينهاي كه به عضويت ملل متحد درآمده‌اند نخواهد شد و روابط بين آنها براساس احترام به اصل تساوي حاكميت است.

ماده 79- شرايط قيمومت براي هر سرزميني كه تحت نظام قيمومت قرار مي‌گيرد و همچنين تغيير و اصلاح شرايط مذكور موضوع موافقتنامه‌هاي منعقد بين كشورهايي كه مستقيماً ذينفع هستند منجمله كشورهاي وصي در مورد سرزمينهاي تحت وصايت يكي از اعضاي ملل متحد خواهد بود و به ترتيب مقرر در مواد 83 و 85 به تصويب خواهد

منشور سازمان ملل متحد

26 جون 1945

رسید.

ماده 80-1- به استثنای آنچه در هریک از قراردادهای خاص قیمومت که بر طبق مواد 77 و 79 و 81 منعقد می‌شود و سرزمینی را تحت نظام قیمومت در می‌آورد ممکن است مورد موافقت قرار گیرد و تا زمان انعقاد چنین قراردادهایی هیچیک از مقررات این فصل نباید طوری تعبیر شود که به نحوی در حقوق هیچ کشور یا مردمی یا در مقررات اسناد موجود بین‌المللی که اعضای ملل متحد ممکن است طرف آن باشند تغییری بدهد.

2- بند اول این ماده نباید طوری تفسیر گردد که موجبات تاخیر و تعویق مذاکره و عقد قراردادهای ناظر به تحت نظام قیمومت قرار دادن سرزمینهای تحت وصایت و سایر سرزمینها به شرح مقرر در ماده 77 را فراهم کند.

ماده 81- قرارداد قیمومت در هر مورد شامل شرایطی خواهد بود که بر طبق آن سرزمین تحت قیمومت اداره خواهد شد و مقامی را که اداره سرزمین تحت قیمومت را به عهده خواهد داشت تعیین می‌نماید این مقام که از این پس مقام اداره کننده امیده می‌شود ممکن است یک یا چند دولت یا خود سازمان باشد.

ماده 82- در هر قرارداد قیمومت ممکن است یک یا چند منطقه سوق‌الجیشی تعیین شود که شامل تمام یا قسمتی از سرزمین تحت قیمومت موضوع آن قرارداد باشد بدون اینکه به قرارداد یا قراردادهای خاص منعقد در اجرای ماده 43 لطمه‌ای وارد شود.

ماده 83-1- کلیه وظایف ملل متحد مربوط به مناطق سوق‌الجیشی منجمله تصویب شرایط قرارداد قیمومت و تغییر و اصلاح احتمالی آن توسط شورای امنیت انجام می‌شود.

2- هدفهای اساسی مذکور در ماده 76 درباره مردم هر منطقه سوق‌الجیشی باید رعایت گردد.

3- شورای امنیت با رعایت قراردادهای قیمومت و بدون اینکه به مقتضیات امنیت لطمه‌ای وارد آید در اجرای وظایفی که ملل متحد بر طبق نظام قیمومت در امور سیاسی - اقتصادی - اجتماعی و آموزشی مناطق سوق‌الجیشی عهده‌دار است از کمکهای شورای قیمومت استفاده خواهد کرد.

ماده 84- مقام اداره کننده مکلف است مراقبت نماید که سرزمین تحت قیمومت سهم خود را در حفظ صلح و امنیت بین‌المللی ایفاء نماید به این منظور مقام اداره کننده ممکن است در اجرای تعهداتی که در مقابل شورای امنیت بر عهده گرفته است و همچنین برای دفاع محلی و حفظ نظم و قانون در داخل سرزمین تحت قیمومت استفاده نماید.

ماده 85-1- وظایف ملل متحد در مورد قراردادهای قیمومت کلیه مناطقی که سوق‌الجیشی قلمداد نشده‌اند منجمله تصویب شرایط قرارداد قیمومت و تغییر و اصلاح آن توسط مجمع عمومی انجام می‌شود.

2- شورای قیمومت که تحت نظر مجمع عمومی عمل می‌نماید در اجرای این وظایف به مجمع عمومی کمک خواهد کرد.

فصل سیزدهم - شورای قیمومت

ترکیب

ماده 86-1- شورای قیمومت مرکز از اعضای ملل متحد به شرح ذیل خواهد بود.

الف- اعضاء اداره کننده سرزمینهای تحت قیمومت.

ب- آن عده از اعضای که نامشان در ماده 23 ذکر شده و اداره سرزمین تحت قیمومتی را عهده‌دار نیستند؛ و

ج- اعضاء دیگری که به تعداد لازم از طرف مجمع عمومی برای یک دوره سه ساله انتخاب می‌شوند به تعدادی که لازم

منشور سازمان ملل متحد

26 جون 1945

است براي اينكه مجموع عده اعضاي شوراي قيمومت بطور تساوي بين اعضاء اداره كننده سرزمينهاي تحت قيمومت و ساير اعضاء تقسيم گردد.

2- هر يك از اعضاي شوراي قيمومت شخص واجد صلاحيت خاصي را به سمت نماينده خود در شوراي قيمومت تعيين مي نمايد.

وظايف و اختيارات

ماده 87- مجمع عمومي و تحت نظر آن شوراي قيمومت در انجام وظايف خود مي توانند:

الف- گزارش هاي را مقام اداره كننده تسليم مي دارد مورد بررسي قرار دهند.

ب- شكايات را قبول و آنها را با مشورت مقام اداره كننده رسيدگي نمايند.

ج- ترتيبی دهند كه از سرزمينهاي تحت قيمومت در اوقاتي كه مورد موافقت مقام اداره كننده مربوطه است متناوباً بازديد به عمل آيد.

د- اين اقدامات و اقدامات ديگر را بر طبق شرايط قرارداد قيمومت انجام دهند.

ماده 88- شوراي قيمومت پرسش نامه اي درباره پيشرفت سياسي- اقتصادي - اجتماعي و آموزشي سكه هر سرزمين تحت قيمومت تهيه خواهد كرد و مقام اداره كننده هر سرزمين تحت قيمومت در حيطه صلاحيت مجمع عمومي براساس پرسشنامه اي از نوع مذکور گزارش سالانه به مجمع عمومي تقديم خواهد كرد.

راي

ماده 89-1- هر عضو شوراي قيمومت داراي يك راي خواهد بود.

2- تصميمات شوراي قيمومت با راي اكثريت اعضاء حاضر و راي دهنده اتخاذ خواهد شد.

آئين كار

ماده 90-1- شوراي قيمومت آئين نامه داخلي خود را تنظيم مي نمايد كه ضمن آن ترتيب انتخاب رئيس شورا تعيين مي شود.

2- شوراي قيمومت بر حسب ضرورت بر طبق آئين نامه داخلي خود تشكيل جلسه مي دهد. آئين نامه مزبور شامل مقررات مربوط به تشكيل جلسات به درخواست اكثريت اعضاي شورا خواهد بود.

ماده 91- شوراي قيمومت بر حسب مورد از كمك شوراي اقتصادي و اجتماعي و موسسات تخصصي در مورد اموري كه مربوط به هر يك از آنهاست استفاده خواهد كرد.

فصل چهاردهم - ديوان بين المللي عدالت

ماده 92- ديوان بين المللي دادگستري ركن قضايي اصلي ملل متحد خواهد بود. ديوان مزبور بر طبق اساسنامه پيوست كه بر مبناي اساسنامه ديوان دائمي دادگستري بين المللي تنظيم شده و جزء لاينفك اين منشور است انجام وظيفه مي كند.

ماده 93-1- تمام اعضاي ملل متحد به خودي خود قبول كنندگان اساسنامه ديوان بين المللي دادگستري هستند.

2- هر كشوري كه عضو ملل متحد نيست مي تواند با قبول شرايطي كه در هر مورد بر حسب توصيه شوراي امنيت توسط مجمع عمومي معين مي گردد اساسنامه ديوان بين المللي دادگستري را قبول نمايد.

منشور سازمان ملل متحد

26 جون 1945

- ماده 94-1- هر عضو ملل متحد متعهد است در هر دعوایی که او طرف آن است از تصمیم دیوان تبعیت نماید.
- 2- هرگاه طرف دعوایی از انجام تعهداتی که بر حسب رای دیوان برعهده او گذارده شده است تخلف کند طرف دیگر می‌تواند به شورای امنیت رجوع نماید و شورای مزبور ممکن است در صورتیکه ضروری تشخیص دهد توصیه‌هایی نموده یا برای اجرای رای دیوان تصمیم به اقداماتی بگیرد.
- ماده 95- هیچیک از مقررات این منشور مانع اعضاء ملل متحد نخواهد شد که حل اختلافات خود را به موجب قراردادهای موجود یا قراردادهایی که در آینده منعقد خواهد گردید به سایر دادگاهها واگذار نمایند.
- ماده 96-1- مجمع عمومی یا شورای امنیت می‌تواند درباره هر مسأله حقوقی از دیوان بین‌المللی دادگستری درخواست نظر مشورتی بنماید.
- 2- سایر ارکان ملل متحد و موسسات تخصصی که ممکن است احياناً چنین اجازه‌ای از مجمع عمومی تحصیل کرده باشند نیز می‌توانند نظر مشورتی دادگاه را در مورد مسائل حقوقی مطروحه در حدود فعالیت‌هایشان بخواهند.

فصل پانزدهم - سر منشی

- ماده 97- دفتر سرمنشی مرکب خواهد بود از يك سر منشی عمومی و کارمندان مورد احتیاج سازمان. سر منشی توسط مجمع عمومی بنابر توصیه شورای امنیت تعیین می‌گردد. سر منشی عالی‌ترین مقام اداری سازمان است.
- ماده 98- سرمنشی در این سمت در تمام جلسات مجمع عمومی - شورای امنیت - شورای اقتصادی و اجتماعی و شورای قیمومت انجام وظیفه خواهد کرد و کلیه وظایف دیگری را که ارکان مذکور به او محول نمایند انجام خواهد داد. دبیر کل گزارش سالانه‌ای درباره کار سازمان به مجمع عمومی خواهد داد.
- ماده 99- سر منشی عمومی می‌تواند نظر شورای امنیت را به هر موضوعی که به عقیده او ممکن است حفظ صلح و امنیت بین‌المللی را تهدید نماید جلب کند.
- ماده 100-1- سرمنشی و کارمندان ملل متحد در انجام وظایف خود از هیچ دولت یا مقام خارج از سازمان کسب دستور نخواهند کرد و دستوراتی نخواهد پذیرفت. آنان فقط مسئول سازمان هستند و از هر عملی که منافی موقعیتشان به عنوان مامورین رسمی بین‌المللی باشد خودداری خواهند کرد.
- 2- هر عضو ملل متحد متعهد می‌شود که جنبه منحصرأ بین‌المللی مسئولیت‌های سر منشی و کارمندان سازمان را محترم شمارد و در صدد برنیاید که آنان را در اجرای وظیفشان تحت نفوذ قرار دهد.
- ماده 101-1- کارمندان سازمان به وسیله دبیرکل بر طبق مقرراتی که توسط مجمع عمومی وضع می‌گردد انتخاب می‌شوند.
- 2- کارمندان مناسبی بطور دائم به شورای اقتصادی و اجتماعی - شورای قیمومت و در صورت لزوم به سایر ارکان ملل متحد تخصیص داده خواهند شد. این کارمندان قسمتی از دبیرخانه را تشکیل خواهند داد.
- 3- در استخدام کارمندان و تعیین شرایط خدمت آنان منظوری که بیش از هر چیز ملحوظ خواهد شد، تامین عالیترین درجه کارایی و صلاحیت و درستی است. به اهمیت استخدام کارمندان براساس تقسیمات جغرافیایی هرچه وسیعتر توجه لازم مبذول خواهد گردید.

منشور سازمان ملل متحد

26 جون 1945

فصل شانزدهم - مواد متفرقه

- ماده 102-1- هر عهدنامه و هر موافقتنامه بین‌المللی که پس از لازم‌الاجرا شدن این منشور توسط هر يك از اعضاء ملل متحد منعقد گردد باید هر چه زودتر در دبیرخانه ثبت و توسط آن منتشر گردد.
- 2- هیچیک از طرفهای هر عهدنامه یا موافقتنامه بین‌المللی که برطبق مقررات بند اول این ماده به ثبت نرسیده باشد نمی‌توانند در مقابل ارکان ملل متحد به آن عهدنامه یا موافقتنامه استناد جویند.
- ماده 103- در صورت تعارض بین تعهدات اعضاء ملل متحد به موجب این منشور و تعهدات آنها بر طبق هر موافقتنامه بین‌المللی دیگر تعهدات آنها به موجب این منشور مقدم خواهد بود.
- ماده 104- سازمان در خاک هر يك از اعضاء از اهلیت حقوقی که برای انجام وظایف و رسیدن به مقاصد آن ضروری است متمتع می‌گردد.
- ماده 105-1- سازمان در خاک هر يك از اعضاي خود از امتیازات و مصونیت‌هایی که برای رسیدن به مقاصد آن ضروری است برخوردار خواهد بود.
- 2- نمایندگان اعضاء ملل متحد و مامورین سازمان نیز به همین نحو از امتیازات و مصونیت‌هایی لازم برای اینکه بتوانند وظایفشان را که مربوط به سازمان است مستقلاً انجام دهند برخوردار خواهند بود.
- 3- مجمع عمومی می‌تواند برای تعیین جزئیات اجرای بندهای اول و دوم این ماده توصیه‌هایی بنماید یا مقابله‌نامه‌هایی بدین منظور به اعضاء پیشنهاد کند.

فصل هفدهم - ترتیبات موقتی راجع به امنیت

- ماده 106- تا زمان لازم‌الاجرا شدن قراردادهای خاص مذکور در ماده 43 که شوراي امنیت به تشخیص خود قادر باشد مسئولیت‌های مذکور در ماده 42 را به عهده بگیرد امضاءکنندگان ((اعلامیه چهار ملت)) که در 30 اکتبر 1943 در مسکو به امضا رسید و فرانسه بر طبق مقررات بند پنجم اعلامیه مذکور به منظور اقدام مشترک به نام ملل متحد به هر عملی که برای حفظ صلح و امنیت بین‌المللی ضروری باشد با یکدیگر و در صورت لزوم با سایر اعضاي ملل متحد مشورت و توافق خواهند کرد.
- ماده 107- هیچیک از مقررات این منشور به هر اقدامی که درباره کشوری که طی جنگ جهانی دوم دشمن یکی از امضاءکنندگان این منشور بوده توسط حکومت‌های مسنول آن، اقدام بر اثر این جنگ اتخاذ یا تجویز شده خللی وارد نمی‌کند یا مانع انجام آن نمی‌شود.

فصل هیجدهم - اصلاحات

- ماده 108- اصلاحاتی که در این منشور به عمل آید زمانی برای تمام اعضاء ملل متحد لازم‌الاجرا خواهد شد که به موجب رای دو سوم اعضاء مجمع عمومی مورد قبول قرار گیرد و توسط دو سوم اعضاء ملل متحد که شامل کلیه اعضاي دائم شوراي امنیت باشد بر طبق قوانین اساسی آنها به تصویب رسیده باشد.
- ماده 109-1- به منظور تجدید نظر در این منشور ممکن است در تاریخ و محلی که با دو سوم از اعضاء مجمع عمومی

منشور سازمان ملل متحد

26 جون 1945

و آراء نه - (9) عضو شوراي امنيت معين خواهد شد يك كنفرانس عمومي از اعضاي ملل متحد تشكيل گردد. در كنفرانس مزبور ه ر عضو ملل متحد يك راي خواهد داشت.

2- هر تغيري در اين منشور كه به موجب آراء دو سوم از اعضاي كنفرانس توصيه شده باشد زماني لازم الاجرا خواهد گرديد كه توسط دو سوم از اعضاء ملل متحد كه شامل تمام اعضاء دانم شوراي امنيت باشد بر طبق مقررات قوانين اساسي آنها به تصويب رسیده باشد.

3- هرگاه يك چنين كنفرانسي قبل از دهمين دوره اجلاس سالانه مجمع عمومي پس از لازم الاجرا شدن اين منشور تشكيل نشده باشد. پيشنهاده دعت اين كنفرانس بايد در دستور جلسه دوره اجلاس مذکور مجمع عمومي قرار گیرد و در صورتيكه اعضاء مجمع عمومي يا اكثريت آراء و راي هر گونه هفت عضو شوراي امنيت تصميم به تشكيل آن بگيرد كنفرانس مزبور تشكيل خواهد شد.

فصل نوزدهم - تصويب و امضاء

- ماده 110-1- اين منشور به وسيله كشورهاي امضاء كننده بر طبق قواعد قانون اساسي هر يك از آنها به تصويب خواهد رسيد.
- 2- اسناد تصويب بايد به دولت ايالات متحده آمريكا تسليم گردد و دولت مذکور كلييه كشورهاي امضاء كننده و دبیركل را وقتيكه انتخاب شد از وصول هر سند تصويبي مطلع خواهد ساخت.
- 3- اين منشور پس از آنكه اسناد تصويب آن را جمهوري چين - فرانسه اتحاد جماهیر شوروي سوسياليستي - دولت بریتانیای کبیر و ایرلند شمالي و ايالات متحده آمريكا و اكثريت ساير كشورهاي امضاء كننده تسليم كردند لازم الاجرا خواهد شد. صورت مجلسي از اسناد تصويب كه تسليم شده است توسط دولت ايالات متحده آمريكا تنظيم و نسخ آن براي كلييه كشورهاي امضاء كننده فرستاده خواهد شد.
- 4- كشورهاي امضاء كننده اين منشور كه آن را پس از لازم الاجرا شدن تصويب نمايند از تاريخ تسليم سند تصويب، خود اعضاي اصلي ملل متحد خواهند شد.
- ماده 111- اين منشور كه منتهاي چيني - فرانسوي - روسي - انگليسي و اسپانيايي آن داراي اعتبار مساوي است در بايگاني دولت ايالات متحده آمريكا توديع شده و رونوشت مصدق آن به موقع توسط دولت مزبور براي دولتهاي ساير كشورهاي امضاء كننده فرستاده خواهد شد. بنا به مراتب مذکور نمايندگان دولتهاي ملل متحد، اين منشور را امضاء نمودند. در شهر سانفرانسيسكو در روز بيست و ششم ژوئن يكهزار و نهصد و چهل و پنج به امضاء رسيد.